

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Прво тромесечје 2015.

Београд, мај 2015.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита од стране банака, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 15. априла 2015. године. У анкети су исказани ставови банака о променама током првог тромесечја 2015. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у другом тромесечју 2015. године. Од укупно 29 банака с дозволом за рад Народне банке Србије, учествовало је њих 27, што обезбеђује готово потпуну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи 99% билансне суме банкарског сектора. Резултати анкете су приказани у виду нето процената.

Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

РЕЗИМЕ	4
КРЕДИТИ ПРИВРЕДИ	5
КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ	9

Резиме

У првом тромесечју се смањио број банака које имају негативну перцепцију будуће економске активности, као и број банака које се сусрећу с проблемом ненаплативих потраживања, тако да су кредитни стандарди за кредите привреди остали непромењени у односу на претходно тромесечје. Иако први пут од почетка 2014. нису смањени трошкови извора кредита, банке су смањиле каматне марже услед смањења тражње предузећа за кредитима. Према оцени банака, у другом тромесечју се такође не очекују веће промене кредитних стандарда, као ни промена каматних маржи на кредите привреди. Очекује се опоравак тражње за кредитима, пре свега услед потреба предузећа за финансирањем обртних средстава.

Стандарди при одобравању кредита становништву су код мањег броја банака ублажени током првог тромесечја, при чему се ублажавање стандарда односи искључиво на динарске кредите, док су код девизних они остали непромењени. Слично као и код сектора привреде, већина банака је смањила каматне марже на динарске и девизне кредите становништву. Иако расте број банака које су негативно оцениле допринос зарада и запослености кредитној активности, према оцени банака, тражња становништва за кредитима је у првом тромесечју остала непромењена. Банке очекују да ће и у другом тромесечју кредитни стандарди бити додатно ублажени. И у погледу тражње становништва за кредитима банке имају позитивна очекивања, будући да се очекује раст тражње становништва за динарским готовинским и стамбеним кредитима.

Кредити привреди

Кредитни стандарди су у првом тромесечју остали непромењени, што представља одступање од претходне године, када су стандарди сваког тромесечја били поопштравани. Приметно је да су кредитни стандарди ублажени за краткорочне кредите, и то више код динарских него код девизних кредита. Код банака с мањим тржишним учешћем током другог тромесечја могуће је поопштравање кредитних стандарда, при чему ће се то одразити само на велика предузећа, с обзиром на то да ће стандарди за мала и средња предузећа и пољопривреднике бити ублажени.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

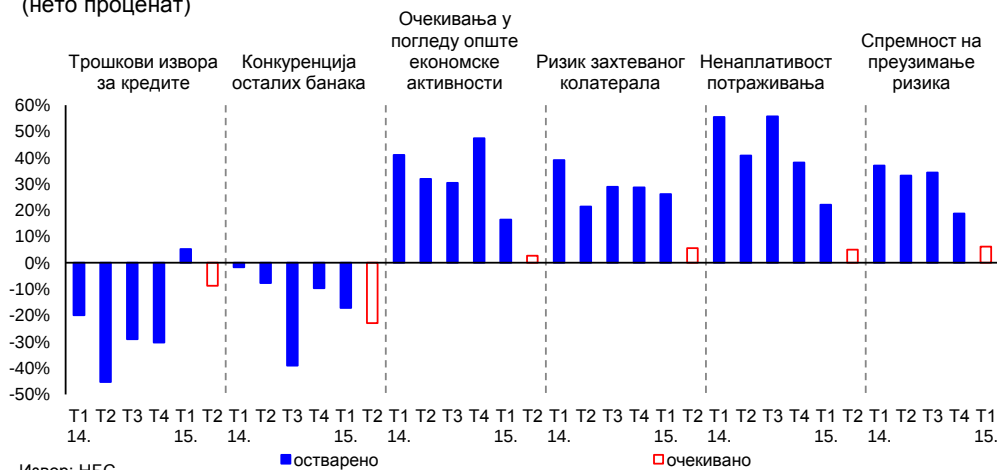
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поопштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

У првом тромесечју су сви фактори, изузев конкуренције осталих банака, деловали у правцу поопштравања стандарда. Наиме, поред погоршане перцепције ризика, која је и током 2014. године деловала у правцу поопштравања стандарда, у првом тромесечју су повећани и трошкови извора за кредите. Одлука банака да не мењају кредитне стандарде у првом тромесечју може се објаснити смањењем броја банака које имају негативна очекивања у погледу будуће економске активности и које имају проблеме с ненаплативим потраживањима.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

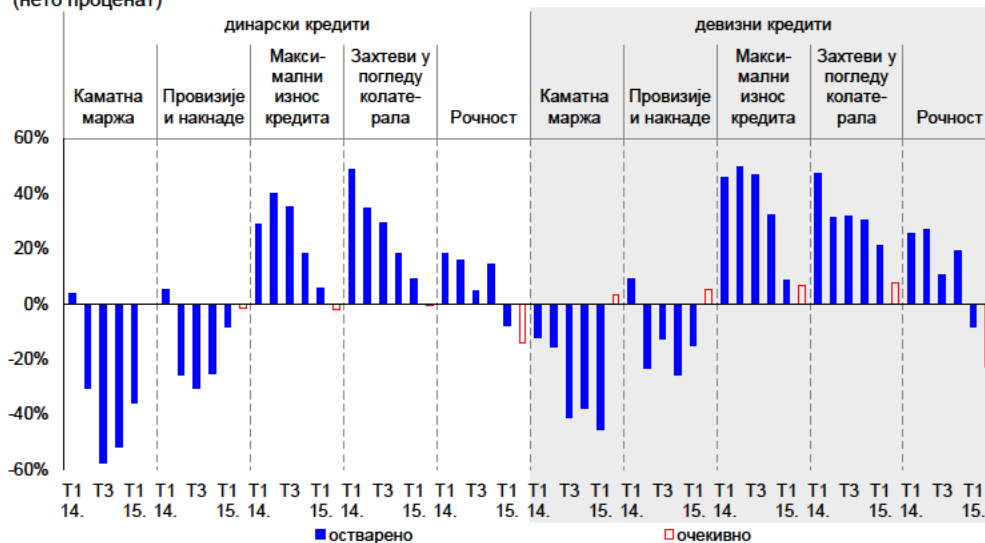
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Каматне марже банака су у првом тромесечју смањене, тако да се раст цене извора за кредите није прелио на активне каматне стопе. Додатно, у првом тромесечју су смањене и провизије и накнаде код мањег броја банака, док је повећана максимална рочност кредита. Остали услови који се односе на износ кредита и захтеве у погледу колатерала су поштрени, али је то у поређењу с претходним анкетама било заступљено код мањег броја банака. Током другог тромесечја се не очекује даљи пад каматних маржи на динарске и за девизне кредите. Максимална рочност кредита биће повећана, а могуће је поштравање осталих услова за девизне кредите.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Према оцени банака, тражња предузећа за кредитима је смањена, и то више код девизних него код динарских кредита. Међу факторима који су утицали на смањење тражње истичу се финансирање капиталних инвестиција и преузимање/аквизиције. Потреба за финансирањем обртних средстава и реструктурирањем постојећих обавеза предузећа је деловала позитивно на тражњу, али је била мање заступљена у односу на претходно тромесечје.

И поред тога, у другом тромесечју се очекује опоравак тражње, при чему ће раст тражње бити подједнако заступљен на свим сегментима тржишта кредита привреди.

Промена тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Кредити становништву

Код новоодобрених кредита становништву кредитни стандарди су ублажени у првом тромесечју, и то искључиво за динарске кредите, док су код девизних кредита стандарди остали непромењени. Према оцени банака, кредитни стандарди за динарске кредите становништву биће додатно ублажени и у другом тромесечју.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

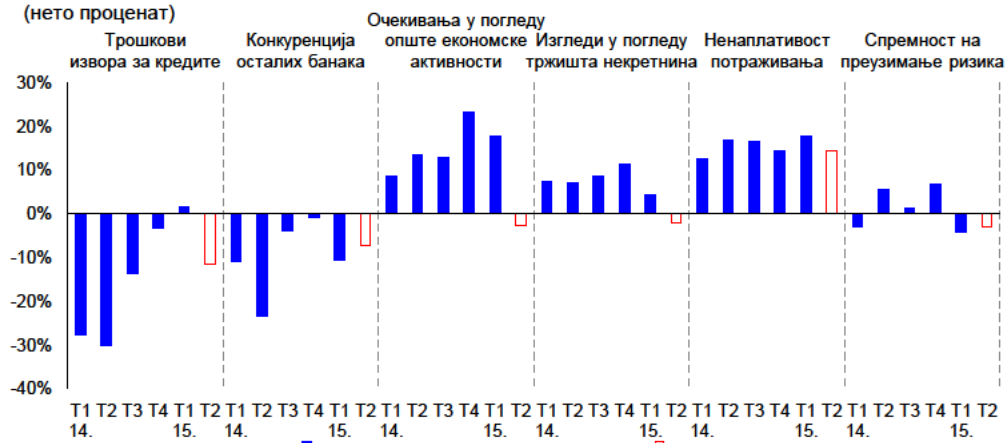
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поопштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Конкурвенција између банака и спремност на преузимање ризика банака су фактори који су деловали на ублажавање кредитних стандарда. С друге стране, слично као и код кредита привреди, погоршана је перцепција ризика банака, док су трошкови извора за кредите имали неутралан утицај на кредитне стандарде. У другом тромесечју ће, према оцени банака, допринос поопштравању стандарда долазити искључиво од проблема с ненаплативим кредитима, јер банке први пут у другом тромесечју не исказују песимизам у погледу опште економске активности и изгледа на тржишту некретнина.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (нето проценат)

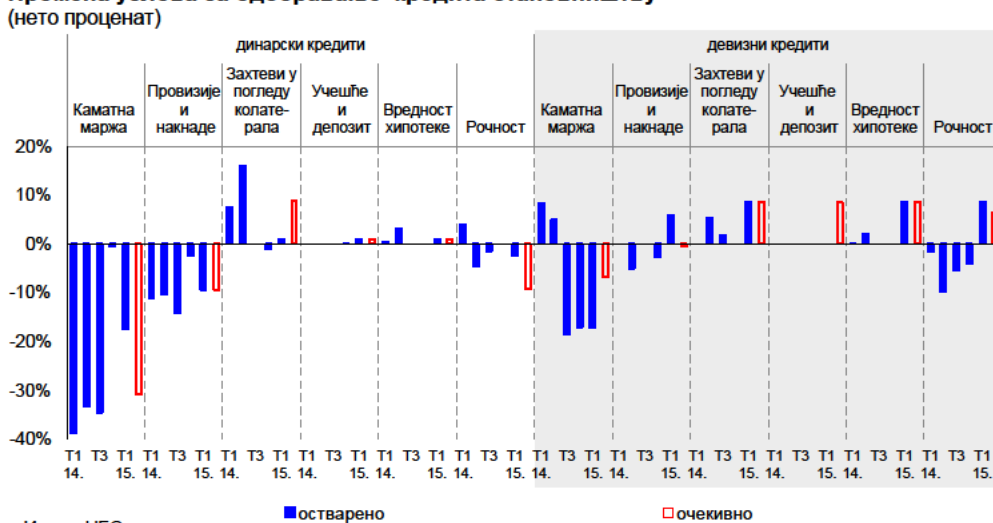
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

У првом тромесечју су смањени трошкови за динарске кредите становништву, пошто су смањене каматне марже, провизије и накнаде, док су код девизних смањене само каматне марже. Остали услови за одобравање динарских кредита углавном су остали непромењени, док су код девизних поштравени услови који се односе на вредност колатерала/хипотеке, као и максималне рочности кредита. У другом тромесечју банке очекују даље смањење каматних маржи, али уз поштравање осталих услова за девизне кредите.

Промена услова за одобравање кредита становништву (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Према оцени банака, тражња становништва за кредитима је у првом тромесечју била непромењена. Ипак, потребно је напоменути да су мишљења банака о питању тражње подељена и да за различите врсте кредита углавном преовладава оцена да је дошло до смањења тражње. Фактори који су утицали на смањење тражње односе се пре свега на тржиште рада, пошто четврто тромесечје заредом расте учешће банака које су оцениле да су зараде и запосленост становништва негативно утицале на тражњу за кредитима. У другом тромесечју банке очекују опоравак тражње за кредитима, при чему се раст тражње очекује како за динарским готовинским кредитима, тако и за стамбеним кредитима.

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

